

Metodika

Úroveň čtenáře	5. úroveň – profík
Časový odhad	Lekce – 40 minut Sebehodnocení – 5 minut
Forma aktivity	Individuální a skupinová
Cílová dovednost	Zpracování informací
Popis dovednosti	Žák určí autorský záměr, hlavní myšlenku. Žák už během čtení dokáže předvídat vývoj příběhu. Žák je schopen diskutovat o daném tématu.
Pomůcky	Kniha Život k sežrání (text je součástí pracovního listu), balicí papír
Použité metody	Podvojný deník, čtení s předvídáním, čtení s porozuměním
Využití pro ročník	8.–9. ročník ZŠ, 1. ročník SŠ
Předmět	Český jazyka a literatura, základy společenských věd, třídnická hodina
Klíčová slova	Dospívání, sebedůvěra, problémy

Struktura lekce

Evokace (5 minut)

Začínáme povídáním, co může trápit člověka, když je mu 15 (16) let. Co vás může trápit, když se podíváte do zrcadla? Co má vliv na naše představy o ideálním vzhledu (módní diktát, televize, časopisy)? Kam až může mladého člověka dovést touha po lepší postavě? Posloucháme, nehodnotíme. Můžeme také použít lístečky, kam žáci píší své názory, pokud se bojí mluvit nahlas. Nenápadně je navedeme k tématu obezity. Poslechneme si názory žáků, čím si obezitu můžeme způsobit, jak teenageři berou tlustého spolužáka, na čem záleží... Poslechněte si názory, jak se nestát tlustým.

Uvědomění (25 minut)

Žáci si přečtou každý sám první část textu a řeknou, o jakém problému se v něm hovoří. Jak se Benjamin v té chvíli musel cítit? Jaké cítil emoce?

Ptáme se žáků, jestli takové pocity zažili, zda se někdy někdo také cítil hodně trapně.

Nyní je úkolem znovu pročíst první část textu, vypsát citáty, které je zaujaly (1 až 3 dle úrovně jednotlivých žáků), a okomentovat je, proč si citát vybrali, co si o tom myslí atd. Následuje četba druhého úryvku. Úkolem žáků je pokusit se po přečtení úryvku vyjádřit slovy, co ději v úryvku pravděpodobně předcházelo (co si lze na základě textu domyslet) a jaké je možné pokračování příběhu. Doporučujeme na tomto úkolu nechat pracovat žáky ve skupinách (dvojcích).

Reflexe (10 minut)

Na tabuli při společné diskuzi zaznamenáváme názory žáků, co je třeba mít, aby člověk dobře zvládal problémy dospívání (např. rodinu, přátele, sebevědomí, koníčky, sport atd.).

Sebehodnocení

Tabulka sebe/hodnocení (uvedená v pracovním listě) umožňuje žákovi a učiteli ohodnotit zvládnutí konkrétní dovednosti na základě výkonu žáka. Sebe/hodnocení provádí žák samostatně nebo dle možností žáci navzájem po skončení aktivity. Učitel pomáhá vysvětlením rozdílů mezi jednotlivými úrovněmi zvládnutí, aby se žáci dokázali ohodnotit, např. pomocí otázek reflektujících proběhnuvší aktivitu nebo na jejich pracích ukazuje konkrétní projevy rozdílné míry zvládnutí úkolu.

Použité metody

Podvojný deník

Při psaní podvojného deníku žáci pracují s jednotlivými pasážemi textu, které doplňují o svůj vlastní komentář. Na jedné straně stojí doslovné citace textu, na straně druhé komentář žáka (proč ho část zaujala, zda s ní souhlasí, jak si ji vykládá). Přepisování celé části textu vede k tomu, aby žák vybíral skutečně jen tu pasáž, která ho zaujala a provokuje k přemýšlení. Tuto metodu je možné zařadit i místo klasického zápisu v jiných předmětech při práci s odborným textem.

Citát (doslovná pasáž textu)	Komentář (vlastními slovy okomentovaná vybraná pasáž textu)

Čtení s předvídáním

Jedná se o metodu, kdy žáci čtou tiše a samostatně společný text po částech, které postupně dostávají na prouzcích papíru (když se naučí s touto metodou pracovat, stačí části pouze graficky oddělit, případně očíslovat). Po přečtení každé části textu nejdříve samostatně předvídají, jak bude text pokračovat. Pak svoje předpovědi prodiskutují ve dvojcích, ve skupinách nebo v celé třídě.

Následuje čtení další části textu, kdy zvažují, nakolik se splnily jejich předpovědi, a posléze předvídají další pokračování textu.

Pro přesnější záznam předvídání (a argumentace k němu) se někdy používá varianta této metody zvaná „čtení s tabulkou předpovědí“, v níž žáci samostatně nebo ve dvojici vyplňují tabulku tempem, jež jim vyhovuje. Po zpracování celého textu poznatky sdílí celá skupina nebo třída.

Příklady možných otázek:

- ❖ Jak bude asi příběh pokračovat a proč si to myslíš?
- ❖ Myslíš si, že se stane něco překvapivého?
- ❖ Co se v příběhu asi stane a co naopak vůbec nelze očekávat?
- ❖ Dokážeš odhadnout, jak příběh skončí?
- ❖ Jak se postavy příběhu zachovají a proč?

Odkazy, zdroje

OLLIVIER, Mikaël. Život k sežrání. Praha: Baobab, 2010. 13½. ISBN 978-80-87060-29-2.

Pracovní list 1

Úryvek 1

Pak mi změřila tlak a poslechla si ledovým stetoskopem tlukot srdce.

„Dobře, tak třicet podřepů.“

„Co?“

„Třicetkrát na bobek a vstát. Šup...“

Tak jsem to udělal, cítil jsem se asi jako kapr na stánku v předvečer Vánoc. V duchu jsem počítal a u desítky už jsem nemohl popadnout dech. Při každém podřepu, jak tomu říkala, jsem zahlídnul svůj obří špek na tlustých stehnech. Ta nešťastná doktorka ze mě nespouštěla oči a já se styděl, protože jsem byl jen ve slipech a po čele mi stékal pot. Při třicátým dřepu jsem myslel, že mi srdce vyskočí ušima. Hned mi změřila na hodinkách puls, pak znovu tlak. Když to všechno zapisovala, pokoušel jsem se popadnout dech tak, aby to nebylo moc slyšet. Znovu vstala, přiblížila se ke mně a bez varování mi stáhla slipy, jestli je všechno na svém místě.

„V pořádku. Můžete se zase obléct.“

To nemusela říkat dvakrát.

„Takže asi víte, že jste moc tlustý?“

Seděl jsem před jejím stolem, ona psala na bílý papír.

„Hm... Ano!“

„Normálně by měl adolescent za čtyři roky, to znamená mezi třinácti a sedmnácti lety, přibrat asi dvacet šest kilo.“

„Fakt?“

„Vy jste od třinácti přibral už dvaadvacet kilo. Dvaadvacet za pouhé dva roky!“

Nevěděl jsem, co na to říct.

„To je víc než moc. Když spočítám váš BMI...“

„Moje co?“

Úryvek 2

„Myslíš, že to bylo moc?“

„Kolik jí je?“

„Jako mně!“

„Dobře, je jí patnáct, žije teda u rodičů. Bylo kolik, sedm večer... možná víc... Je ve svém pokoji, její matka je v kuchyni, otec se dívá s mladší ségrou na televizi... Ne? Představuješ si to?“

„Jo...“

„Najednou někdo zazvoní. Máma jde otevřít, ale otec se zvedne a řekne: ‚V klidu, drahoušku, jdu tam!‘ Otec otevře dveře a padne na květinářku. Je udivený, to je normální. A pak na kartičce uvidí napsáno *Slečna ...*“

„Peletová,“ odpověděl jsem a zrudnul, konečně jsem pochopil, kam Sophie tím míří.

„Slečna Peletová. Jeho dcera. Dá květinářce deset franků a zavolá Claire. Matka se samozřejmě zeptá, co to znamená, sestra se začne uculovat a Claire vyjde z pokoje a ocitne se s celou rodinou okolo kytice, která je pro ni... Co bys dělal na jejím místě?“

„Bylo by mi trapně.“

„Takže přesně tak se asi cítila.“

„Já jsem ale blbec!“

„No jo, no...“

„Ale co jsem měl dělat? Nic? Zůstat v koutku a pořád na ni myslet?“

„Měl jsi být trpělivý! Pošle ti pohled a ty ji zahrneš kytkama a milostnýma vyznáníma! Uvědom si, jak tlačíš na pilu.“

„Ale ona mi přece napsala první!“

Pracovní list 2 – Úkoly k textu

1. Zapiš citáty z úryvku 1, které tě zaujaly, a okomentuj je. Napiš do komentáře svůj vlastní názor.

Citát	Tvůj komentář

2. Napiš svůj názor, co pravděpodobně předcházelo ději v úryvku 2.

Zkus odhadnout, jak asi reagovala Claire na to, co udělal Benjamin? Pracujte ve dvojicích (skupinách) a své názory (představy) zaznamenejte společně do tabulky.

Co asi příběhu předcházelo?
Benjamin se svěřuje Sofii, že poslal Claire květiny. Sophie mu vysvětluje, že to asi nebylo nejlepší, přivedl pravděpodobně Claire doma v rodině do trapné situace... (Úryvek 2)
Jak příběh pravděpodobně pokračoval?

Tabulka sebehodnocení

	Při řešení jsem ještě potřeboval/a pomoci. Při práci ve skupině zatím spoléhám více na ostatní.	Z větší části jsem to zvládl/a správně, při řešení jsem občas potřeboval/a pomoci. Do práce ve skupině jsem se snažil/a aktivně zapojit.	Zvládl/a jsem to bez výrazné chyby. Do práce ve skupině jsem se aktivně zapojil/a.
			
Daří se mi diskutovat o tématu, záměru autora, myšlenky knihy.			
Dokážu předvídat, jak bude příběh pokračovat.			

Jak mě to bavilo?

